

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan 2025– 2027

Innehållsförteckning

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan 2025–2027	3
Hälso- och sjukvårdsnämndens övergripande uppgifter	3
Ledamöter och beredningsplan för hälso- och sjukvårdsnämnden	3
Hälso- och sjukvårdens struktur	3
Mål för hälso- och sjukvårdsnämnden samt tandvården	4
Politikens riktade uppdrag	5
Utvecklingsområde folkhälsa, sjukvård och tandvård	5
En god och jämlik hälsa	6
Psykisk hälsa	6
En hälsofrämjande och sjukvårdsförebyggande hälso- och sjukvård.....	7
Hälso- och sjukvårdsnämndens inriktning och uppdrag inom utvecklingsområdet.....	8
Omställningen till Nära vård.....	9
Viktiga förändringsfaktorer för framtidens hälso- och sjukvård och tandvård	11
Bilaga 1	15
Region Norrbottens vision och värdegrund	15
Vision	15
Etisk plattform och värdegrund	15
Jämställdhet	16
Barns rättigheter	16
Nationella minoriteter och urfolket samer.....	16
Verksamhetsmodell	17
Hållbarhetsperspektiv	18
En ekonomiskt hållbar verksamhet	20
Region Norrbottens prioriterade hållbarhetsmål 2022–2026.....	20
Prioriterade agendamål 2024–2026.....	20
Styrande och vägledande dokument.....	21
Strategier för Region Norrbotten.....	21
Övriga dokument	21
Strategier gemensamt med andra aktörer	21
Styrande dokument för Hälso- och sjukvårdsnämnden.....	21

Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsplan 2025–2027

Regionfullmäktige beslutade 21 december 2022 att inrätta en hälso- och sjukvårdsnämnd, tillika tandvårdsnämnd. Nämnden ansvarar för regionens arbete med primärvård, tandvård och omställning till nära vård. Nämnden ansvarar inte för Beställning Vårdval primärvård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens övergripande uppgifter

2 § Nämnden ska:

1. ha ansvar för drift av primärvård och tandvård i egen regi i enlighet med regionstyrelsens beställning
2. strategiskt driva, möjliggöra och följa upp omställningen till nära vård
3. hantera övergripande frågor gällande nationella överenskommelser som stärker en god och nära vård och psykisk hälsa
4. ansvara för uppföljning av vårdgivare inom Vårdval primärvård och tandvård
5. ansvara för samverkan med regionstyrelsen och övriga nämnder inom de områden som nämnden ansvarar för enligt 1 §
6. ansvara för samverkan med länets kommuner, landets regioner och övriga berörda myndigheter inom de områden som nämnden ansvarar för enligt 1 §
7. ansvara för samverkan med företrädare för berörda organisationer och näringslivet i länet inom de områden som nämnden ansvarar för enligt 1 §
8. ansvara för regionens uppföljnings- och kvalitetsarbete inom de områden som nämnden ansvarar för enligt 1 §
9. arbeta med uppdrag och beställningar samt forskning och utveckling inom de områden som nämnden ansvarar för enligt 1 § samt
10. fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till nämnden.

Ledamöter och beredningsplan för hälso- och sjukvårdsnämnden

Nämnden består av 13 ordinarie ledamöter och 13 ersättare.

[Beredningsplaner - Insidan \(nll.se\)](#)

Hälso- och sjukvårdens struktur

Region Norrbotten bedriver verksamhet på fem sjukhus i länet, tre vid kusten och två i Malmfälten. Primärvård bedrivs på regionens egna hälsocentraler och på hälsocentraler i privat regi, sammanlagt 31 stycken mottagningar. Folktandvård bedrivs vid 24 tandvårdsmottagningar i länet varav fem i privat regi.

För att stärka första linjens hälso- och sjukvård och öka tillgängligheten i glesbygd finns filialer och servicepunkter som skapar en mer jämlik vård nära befolkningen. Utöver somatisk slutenvård på sjukhusen finns allmänmedicinska slutenvårdsplatser vid hälsocentraler i glesbygd.

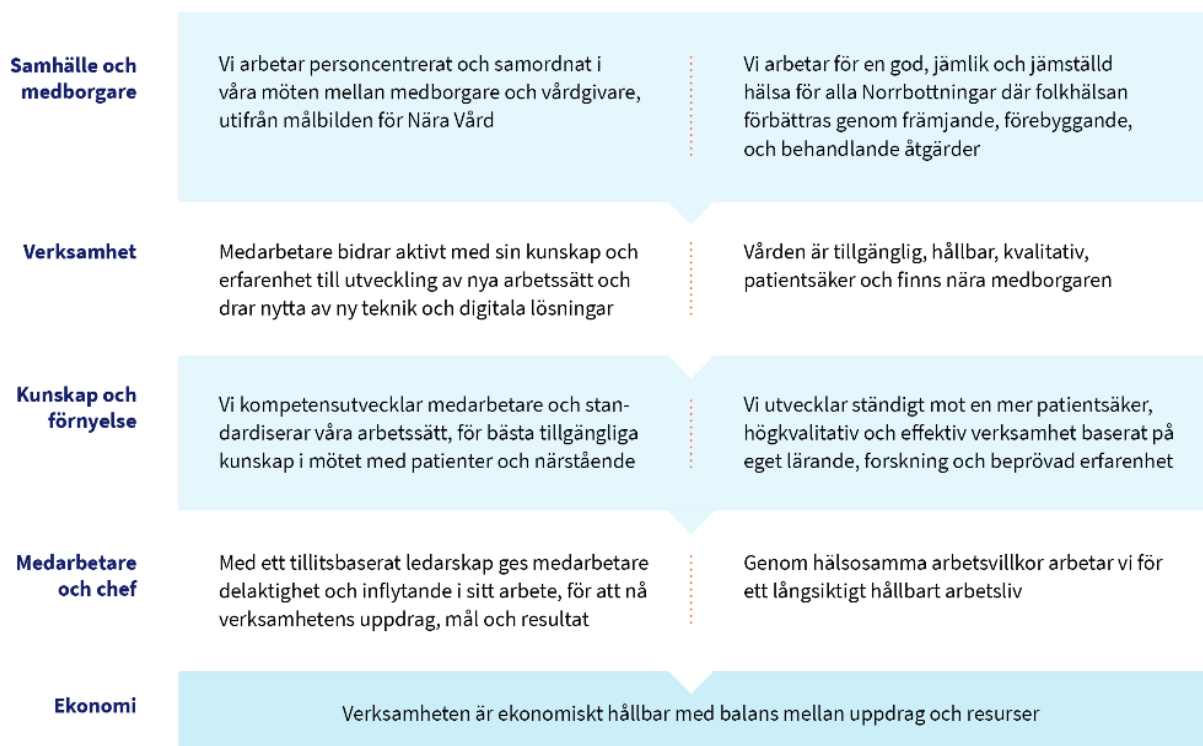
Mottagningsverksamhet inom olika specialiteter finns med varierat innehåll på sjukhusorterna. Hälso- och sjukvården är indelad utifrån medicinska specialiteter i fem divisioner. Hälso- och sjukvården är organiserad för att möjliggöra:

- en stärkt primärvård
- en enhetlig struktur med länskliniker inom den specialiserade vården
- förutsättningar för att kunna förmedla en likvärdig vård över länet.
- Sveriges nordligaste sjukhus, Kiruna sjukhus, kommer att rivas på grund av gruvbrytning i området och ett nytt sjukhus kommer att byggas. Planering av innehåll och flöden för utveckling av regionens nya sjukhus i Kiruna fortskrider under planperioden.

Mål för hälso- och sjukvårdsnämnden samt tandvården

Region Norrbottens strategiska plan innehåller en övergripande plan för regionens utveckling och för användningen av de skattemedel som medborgarna betalar in. I strategiska planen finns regionens strategiska mål som riktar sig till all verksamhet inom hälso- och sjukvård samt tandvård. De strategiska målen sammanfattar och beskriver det önskade läget som regionen vill uppnå och visar riktningen för regionens samlade utvecklingsarbeten.

I hälso- och sjukvårdsnämndens plan tydliggörs de målsättningar som ska bidra till att övergripande strategiska mål uppnås för regionen som helhet. Nämnden ska bidra till att utveckla arbetet inom nämndens ansvarsområden och stödja processer som pågår inom regionen.

Politikens riktade uppdrag

I strategiska planen finns även politikens riktade uppdrag till regionstyrelsen och nämnderna i form av utvecklingsområden. Uppdragen, tillika utvecklingsområdena, ska förtydligas i nämndsplanen. Utvecklingsområdena har tagits fram genom analyser i regionens planeringsförutsättningar, vilka visar på de områden där förändringsarbete behöver prioriteras.

Utvecklingsområde folkhälsa, sjukvård och tandvård

Hälso- och sjukvårdsnämndens utvecklingsområde finns inom *Uppdrag folkhälsa, sjukvård och tandvård*.

Hälso- och sjukvårdssystemet står inför en stor förändring där regionens och kommunernas primära vård behöver vara basen. Covid 19-pandemin tydliggjorde behovet av medicinsk beredskap. Hälso- och sjukvården behöver också ha beredskap och anpassas till såväl demografisk utveckling som större samhällsutmaningar. Dessa kan tillkomma som en följd av klimatförändringar, förändrat säkerhetsläge och nya näringsetableringar som snabbt kan utmana dagens planeringsförutsättningar. Den demografiska utmaningen grundar sig i att andelen äldre ökar samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar i högre grad än i övriga riket. Det ställer höga krav på ökade vårdinsatser från hälso- och sjukvård inom regionen och

kommunerna. Samtidigt har förutsättningarna för arbetsinvandring försämrats. Förhoppningar om ökad arbetskraftinflyttning till länet i samband med industrisatsningarna i Norrbotten kan i bästa fall medföra att gapet mellan grupperna minskar.

Både utifrån en god ekonomisk hushållning och utifrån kompetensförsörjningen har fokus lagts på att minska andelen inhyrd personal och satsa på egen personal. Det bidrar även till att förbättra tillgången till vård och minska behovet av vårdgarantiinsatser. Även tandvården har en utmaning gällande kompetensförsörjning och tillgänglighet i alla länets kommuner.

En god och jämlik hälsa

Det finns en tydlig ojämlikhet i hälsa mellan Norrbotten och rikets genomsnitt när det gäller förväntad medellivslängd, men också ojämlikhet inom länet mellan socioekonomiska grupper och geografiska områden.

Dagens hälso- och sjukvård är i första hand utformad för att ta hand om akuta tillstånd och skador vilket inte överensstämmer med sjukdomsmönstret hos befolkningen där en stor del lever med kroniska sjukdomar. Befolkningen över 65 års ålder står för majoriteten av alla somatiska vårdtillfällen på sjukhus, men också för en betydande del av alla besök vid hälsocentralerna i regionen. Norrbotten har sammantaget i jämförelse med riket i övrigt något sämre fysisk hälsa, och en högre andel suicid. Länet har en lägre andel med god självskattad hälsa och god tandhälsa, högre förekomst av högt blodtryck, hjärt- och kärlsjukdomar, värk och långvariga sjukdomar. Omställningen till Nära vård är ett viktigt led i att klara framtidens hälso- och sjukvård med fokus på en mer personcentrerad vård.

Psykisk hälsa

När det gäller den psykiska ohälsan så har den ökat i Norrbotten, speciellt bland yngre kvinnor. Generellt är den psykiska hälsan i nivå med riket eller ur vissa aspekter ibland till och med lite bättre. Primärvården ska implementera arbetet med omhändertagandet av barn och ungas psykiska hälsa utifrån en framtagen handlingsplan.

Två tredjedelar av de som avlider till följd av suicid i Sverige är pojkar och män, gruppen äldre män är överrepresenterade. Av de som vårdas på sjukhus för självmordsförsök är majoriteten flickor och kvinnor, här är gruppen 10 - 29 år överrepresenterade. Riskfaktorer för suicid är bland annat psykisk ohälsa, trauma och missbruk. Suicidförsök är vanligare bland unga som identifierar sig som homosexuell, bisexuell, trans- eller queerperson jämfört med de som identifierar sig som heterosexuell eller cis-person i samma åldersgrupp. Även inom urfolket samerna finns en högre risk för suicid bland både unga och äldre.

Fram till millennieskiftet dominerade rörelseorganens sjukdomar de längre sjukskrivningarna, men idag står psykisk ohälsa, främst stressrelaterad

psykisk ohälsa, för över hälften av alla längre sjukfall. Kvinnor står generellt för 4 av 5 pågående sjukfall av stressrelaterad psykisk ohälsa. Flest sjukfall med psykisk ohälsa/psykiatriska diagnoser finns inom vård, omsorg och sociala insatser. Detta medför att Region Norrbotten har ett stort ansvar som arbetsgivare inom hälso- och sjukvårdssektorn att arbeta för hälsosamma arbetsvillkor för ett hållbart arbetsliv.

En hälsofrämjande och sjukvårdsförebyggande hälso- och sjukvård

För att klara framtidens uppdrag behöver Region Norrbotten fortsätta förbättra arbetssätt och processer i vårdkedjan, exempelvis med stöd av digitala lösningar. Det blir också alltmer angeläget att arbeta med förebyggande och hälsofrämjande insatser för att stärka befolkningens hälsa och minska behovet av hälso- och sjukvård. Inom primärvården ska bland annat arbetet med egenmonitorering införas hela länet. Inom folktandvården ska planen för "utåtriktad verksamhet" genomföras i hela länet.

Region Norrbotten har en viktig roll att arbeta hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande med särskilt fokus på att främja hälsosamma levnadsvanor. Att arbeta med förbättrad folkhälsa innebär att arbeta med fysisk, psykisk, sexuell och existentiell hälsa. Att som medborgare och patient få frågor om hälsa och levnadsvanor uppfattas generellt positivt av norrbottningarna enligt SKR:s undersökning *Hälso- och sjukvårdsbarometern* och är i enlighet med nationella riktlinjer. Arbetet med att främja god folkhälsa för att minska risken för sjukdom, öka antalet friska år och förbättra livskvaliteten för Norrbottens befolkning är av stor vikt. Detta syftar till att generellt påverka hälsoläget i positiv riktning för en mer jämställd och jämlik hälsa. En frisk, trygg och delaktig befolkning har även större motståndskraft att möta snabba förändringar i en orolig omvärld, vilket även är viktigt ur ett beredskapsperspektiv.

En förbättrad och mer jämlik och jämställd folkhälsa skapas av ett systematiskt och långsiktigt folkhälsoarbete på lokal och regional nivå med aktörer inom olika samhällssektorer. Ett gott bemötande är en viktig förutsättning för ett bra vårdmöte. Att hälso- och sjukvården har ett normmedvetet och inkluderande bemötande är en viktig del av Region Norrbottens arbete för en jämlik och jämställd hälsa. Grupper i särskilt utsatta situationer, exempelvis Hbtqi+personer, upplever i större utsträckning en oro för ett dåligt bemötande av hälso- och sjukvården. Hbtqi+personer, nationella minoriteter och urfolk har sämre hälsa i vissa avseenden än övriga befolkningen. Det gäller framför allt psykisk hälsa. Att öka kulturförståelsen hos vårdpersonalen är en viktig förutsättning för en jämlik vård till nationella minoriteter och urfolket samerna.

Hälso- och sjukvårdsnämndens inriktning och uppdrag inom utvecklingsområdet

Hälso- och sjukvårdsnämnden har följande inriktningar och uppdrag för 2025–2027.

- Säkerställa genomförandet av målbilden i den länsgemensamma strategin för nära vård och omsorg, beslutad tillsammans med länets kommuner.
- Sätta fokus på jämställd hälsa och motverka omotiverade skillnader inom hälso- och sjukvård mellan kvinnor och män samt mellan flickor och pojkar.
- Fortsätta och intensifiera utvecklingen av digitala patientkontakter.
- Fortsätta intensifierade satsningar inom folkhälsoområdet i syfte att skapa en bättre och mer jämlik hälsa. Fortsätta satsning med fokus på hälsosamma levnadsvanor.
- Bidra till intensifierade åtgärder för att säkerställa en tillgänglig tandvård i hela länet bland annat genom att verka för att folktandvården och den privata tandvården tar ett gemensamt ansvar för en jämlik tandvård.
- Bidra till att förändra och utveckla styrningen inom Region Norrbotten mot en mer tillitsbaserad styrning.
- Bistå regionstyrelsen i dialog med fackliga organisationer, medarbetare i sjukvården och medarbetare med vårdstödande funktioner, med att utreda förutsättningar för ökad tillgänglighet till sjukvård och möjligheterna till förbättrad kompetensförsörjning.
- Bidra till att primärvårdsbeställningen blir nära vård säkrad.
- Använda erfarenheterna från medborgardialoger som genomförts under 2024 för att utveckla primärvård samt tandvård.
- Verka för en mer patientcentrerad vård med en sammanhållen vårdkedja där hela människan syns och sjukvården är med så länge vårdbehovet kvarstår.
- Utveckla omhändertagandet av klimakteriebesvär.
- Särskilt verka för att utveckla omhändertagandet av barn och ungas psykiska och fysiska hälsa.

Omställningen till Nära vård

För att möta framtidens utmaningar och behov pågår en omställning av hälso- och sjukvårdssystemet i hela Sverige. Omställningen som benämns nära vård handlar om att utgå från personens behov och förmågor samt att på olika sätt främja hälsa. Vård och omsorg behöver komma närmare medborgarna och göra dem mer delaktiga. En stärkt primärvård, som

tillhandahålls av både regioner och kommuner, utgör basen i den nära vården. Den specialiserade vården behöver förändras och erbjudas i mer öppna vårdformer och på nya sätt. Regionen och länets kommuner har tillsammans fastställt en

gemensam målbild som fokuserar på att skapa en god hälsa och välbefinnande i hela befolkningen.

För omställningen till nära vård är det viktigt att skapa förutsättningar för genomförande i verksamheterna. Det handlar om att stärka samverkan mellan aktörer, stimulera ett modigt ledarskap, stärka arbetsmiljön och ta tillvara bästa möjliga kunskap. För att uppnå målbilden om god hälsa och välbefinnande i befolkningen ska hälso- och sjukvården ställas om utifrån fyra rikttningsförändringar:

- Mer hälsofrämjande och förebyggande insatser
- Ökad personcentrering och delaktighet
- Stärkt gemensam primärvård
- Öppna vårdformer.

Mer hälsofrämjande och förebyggande insatser

I det hälsofrämjande arbetet ingår arbete som på olika sätt stärker hälsan hos befolkningen och minskar behovet av hälso- och sjukvård och tandvård. Det kan till exempel vara att stödja hälsosamma levnadsvanor, riktade hälsosamtal, kommunikation om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och vaccinations- och screeningprogram. Med ett hälsofrämjande förhållningssätt kan individens egen förmåga att påverka sin fysiska, psykiska, sexuella och existentiella hälsa i positiv riktning stärkas och livskvaliteten höjas. Hälsofrämjande hälso- och sjukvård är en proaktiv verksamhet som utvecklar och integrerar sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande insatser i vården. Det innebär befolkningsinriktade insatser och samverkan med andra aktörer. Hälsofrämjande hälso- och sjukvård syftar också till att skapa en hälsofrämjande arbetsmiljö för medarbetarna. Målet är att förstärka vårdens insatser för en god, jämlik och jämställd hälsa

genom ett gott och inkluderande bemötande samt ett integrerat folkhälsoperspektiv i alla verksamheter

Ökad personcentrering och delaktighet

Personcentrering handlar om att i högre grad än tidigare vända på perspektiven och utgå från individens behov vid utformning av tjänster och snarare än att utgå från verksamheternas perspektiv. Delaktighet och samskapande är grundläggande i ett personcentrerat arbetssätt som innebär att den enskildes och/eller närståendes upplevelser, erfarenheter och önskemål tas tillvara på individ-, verksamhets- och systemnivå. Detta ska underlätta arbetet att sätta in rätt insatser samt ta tillvara patienters erfarenheter bättre för att utveckla vården. En personcentrerad vård bidrar till en jämlik och jämställd vård.

Stärkt gemensam primärvård

Primärvården ska utgöra det självklara första valet för befolkningen, även när det gäller psykisk hälsa, och vara kontinuitets- och relationsbärare över tid. Primärvården ska utgöra navet i samspelet med andra aktörer såsom specialiserad vård, socialtjänst, skola och andra intressenter utifrån den enskildes behov. Viktiga prioriteringar är att:

- Utöka stödet och samverkan mellan specialiserad vård och primärvård. Ett utökat stöd stärker primärvårdens förmåga och minskar behovet av remisser mellan vårdnivåer och därmed att patienter hamnar i vänteläge.
- Stärka kontinuiteten och relationsskapandet i primärvården. Skapa arbetssätt som ger ökad kontinuitet och trygghet för patienterna.
- Fortsätta att stärka primärvårdens roll i framtidens hälso- och sjukvårdssystem genom ett nära vård-säkrat vårdval.
- Stärka barn och ungas psykiska hälsa. Det inkluderar förstärkta insatser i alla åldrar för att bidra till en förbättrad psykisk hälsa och minska antalet förlorade liv i suicid, i enlighet med den regionövergripande handlingsplanen för psykisk hälsa och suicidprevention.
- Utveckla arbetssätt för att identifiera skörhet och stärka omhändertagandet av sköra äldre. Arbete med sköra äldre ställer stora krav på helhetssyn och samarbete över professions- och organisationsgränser.

Öppna vårdformer

Förflyttning från inneliggande sjukhusvård till öppna vårdformer behöver fortsätta med utveckling av alla delar i regionens sjukvård så att de sker i öppenvård där så är möjligt och nära patienten på bästa sätt. Sjukhusens öppna vårdformer behöver tillgängliggöras närmare patienten och i högre grad integreras med primärvård och digital vård. Det kan exempelvis ske

genom specialistteam i hemmet, mottagning på hälsocentraler och utveckling av sjukhusvård i hemmet.

Arbetet med att skapa förutsättning för en likvärdig rehabilitering i länet ska vidareutvecklas. Hälso- och sjukvården ska i större utsträckning vara tillgänglig för den enskilde med hjälp av tekniska och digitala lösningar, oberoende av tid och plats.

Viktiga förändringsfaktorer för framtidens hälso- och sjukvård och tandvård

För att möta framtidens samhällsutmaningar och genomföra omställningen till en nära vård, så är *samverkan*, *kvalitetsarbete*, *tillgänglighet* och *digitalisering* viktiga faktorer och prioriterade områden för regionen för att åstadkomma förändring och utveckling i önskad riktning.

Samverkan

Stärkt samverkan, tillit och respekt är avgörande faktorer för att bättre möta befolkningens behov, ta tillvara gemensamma resurser och skapa utvecklingskraft i länet. Samverkan behöver ske på många olika nivåer såväl internt som externt. Den sjukhusdrivna vården och primärvården behöver komma närmare varandra och utveckla ett gemensamt system för lärande. Det ökar förutsättningarna för primärvården att vara basen i framtidens hälso- och sjukvård. Även tandvården behöver inkluderas i samverkan, till exempel genom involvering i konceptet Familjecentraler på aktuella orter.

Det är angeläget att samverkan mellan länets kommuner och regionen stärks. För att få till samspelet mellan aktörerna behöver den gemensamma systemledningen utvecklas på alla nivåer. Det behövs strukturer och arbetssätt på strategisk, taktisk och operativ nivå mellan regionen och länets kommuner, exempelvis inom Nära vård-arbetet. Dessa mötesformer ska anpassas efter aktuell nivå och ske med den frekvens som möjliggör praktisk hantering av aktuella frågor för verksamheten. Även folktandvårdens chefer behöver ingå i relevanta samverkansforum inom regionen och med länets kommuner.

I systemet har respektive organisation i grunden sina olika ansvarsområden. För att täcka de glapp som riskerar att uppstå i mellanrummen är det viktigt att den gemensamma ledningen tillsammans med verksamheten skapar förutsättningar för verksamheterna att möta patientens samlade behov. Varje medarbetare behöver underlätta för steget före och efter den egna insatsen för att skapa en sammanhållen vårdkedja.

Kvalitetsarbete

Bästa tillgängliga kunskap

För en fortsatt utveckling av hälso-, sjukvård och tandvård samt för att stärka den kliniska forskningen behöver medarbetare meritera sig vetenskapligt. Akademisk meritering bidrar till att regionen är en attraktiv arbetsgivare med en hälso- sjukvård- och tandvård som vilar på goda kunskapsunderlag samt

främjar medarbetares möjlighet till utveckling. Forskarskolan i Nära vård är ett tydligt exempel som förväntas bidra till förbättrade kunskapsunderlag och en ökad genomförandekraft i omställningen av hälso- och sjukvårdssystemet till en mer nära vård.

Verksamheterna använder bästa tillgängliga kunskap i varje möte med patienten. Hälso- och sjukvården präglas av goda strukturer för ordnat införande av ny kunskap liksom ordnat utmönstrande av den kunskap som inte längre skapar värde. Samverkan och samarbete mellan primärvården och sjukhusklinikerna är kärnan för införande av ny kunskap som gagnar patienterna och bäst nyttjande av vår samlade kompetens och resurs. Klinik- och patientnära forskning och forskande medarbetare bidrar till hög kompetens och att senaste kunskap sprids och tillgängliggörs. Innovationsarbetet verkar också i nära samverkan med utveckling och forskning. För att driva innovativa idéer till nyttiggörande behöver stödstrukturer utvecklas och samverkan stärkas lokalt, regionalt och nationellt inom innovationsfrågor. Här är Region Norrbottens medverkan som projektpartner i EU-projektet SOLH2 (Support Office for Life Science and Health) ett steg på vägen när det gäller att främja innovationer inom Life Science, hälsa och folkhälsa i Norrbotten och Västerbotten.

Ett annat exempel är satsningen på ett regionövergripande kompetenscentrum för våldsutsatta patienter som nu är i gång. Ett kompetenscentrum ämnar stärka det befintliga arbetet mot våld i nära relationer och andra former av våldsutsatthet i regionen, skapa hållbara strukturer samt främja systematik. Kompetenscentrumet ska kunna ge ett verksamhetsnära stöd till hälso- och sjukvården samt tandvården.

Kunskapsstyrning

Det nationella systemet för kunskapsstyrning i hälso- och sjukvården och tandvården syftar till att utveckla, sprida och använda bästa möjliga kunskap i verksamheterna. Det ska bidra till en kunskapsbaserad, jämlik och resurseffektiv vård. Uppbyggnaden och etableringen av regionens kunskapsstyrningsorganisation fortsätter under planperioden och bidrar till regionens kapacitet att driva kunskapsbaserade utvecklingsarbeten. Det innefattar bland annat analys, införande och uppföljning av de personcentrerade och samordnade vårdförloppen inom olika vårdområden. Ändamålsenliga kunskapsunderlag för styrning och ledning är av stor vikt. Kunskapsstyrningssystemet utgör en viktig plattform för utvecklingen av vården ur flera perspektiv såsom kvalitet, resurseffektivitet och val av prioriteringar. Kloka och välunderbyggda beslut behöver understödjas på alla nivåer i vården mot bakgrund av den snabba utvecklingen inom medicinsk teknik och läkemedel, ökade vårdbehov hos befolkningen, en alltmer ansträngd kompetensförsörjningssituation och begränsade ekonomiska ramar.

En trygg och säker verksamhet

Regionen bedriver systematiskt säkerhetsarbete på alla nivåer i organisationen. Syfte är att säkerställa integritet, säkerhet och trygghet för patienter, medarbetare, förtroendevalda och alla övriga som berörs av regionens olika verksamheter. Det systematiska säkerhetsarbetet präglas av ett förbyggande arbetssätt där intern revision, riskbedömningar och riskanalyser spelar en central roll. Patientsäkerhet handlar om att se "hela människan". Genom systematiskt patientsäkerhetsarbete förebyggs vårdskador och konsekvenser av inträffade vårdskador mildras.

Patientsäkerhetsarbetet ska vara högt prioriterat och inriktas på att tidigt identifiera risker och förebygga att patienter drabbas av vårdskador. För att förebygga vårdskador behövs kunskap om bakomliggande orsaker på systemnivå. Möjligheterna att följa utvecklingen av patientsäkerheten behöver förbättras. Patienters och närståendes synpunkter är viktiga och ska tas tillvara. Nya läkemedel införs systematiskt och samordnat i regionen. Läkemedel används och hanteras rätt hela vägen från produktion till konsumtion i de tre definierade flödena; läkemedelsbehandling, läkemedelsförsörjning och läkemedelshantering.

Tillgänglighet

God tillgänglighet till vård är ett prioriterat område för regionen. I detta ingår förutom väntetider även tillgänglighet sett ur jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv. Det innefattar bland annat tillgänglighet utifrån personliga förutsättningar, tillgång till information, kulturell och språklig bakgrund och fysisk miljö. Regionen arbetar fortlöpande med förbättringsåtgärder inom tillgänglighet utifrån den regionala handlingsplanen för ökad tillgänglighet. Planen innehåller ett brett spann av aktiviteter som både direkt och indirekt syftar till att öka tillgängligheten inom olika vårdområden. Exempelvis planerar tandvården för att kunna erbjuda mobiltandvård vid länets större särskilda boenden för äldre (SÄBO).

Digitalisering

Den digitaliseringsomvandling som pågår i samhället skapar nya förväntningar och möjligheter att erbjuda vård på nya sätt närmare befolkningen. Digitalisering ökar tillgängligheten och har särskilt stor betydelse för glesbygdens utveckling. En ökad digitalisering genom exempelvis egenmonitorering vid hjärtsvikt kräver en väl utbyggd digital infrastruktur i hela länet.

Digitala vårdmöten och tjänster som för vården närmare medborgarna ska fortsätta att utvecklas med inriktningen digitalt i första hand, fysiskt vid behov. Digitala verktyg ska ge ökad tillgänglighet till vård, underlätta egenvård och bidra till en ökad delaktighet utifrån patientens behov. Möjligheterna som artificiell intelligens (AI) skapar behöver tas till vara för för medicinsk bedömning, tidigare upptäckt av sjukdom och precisionshälsa.

Enligt SKR:s undersökning Hälso- och sjukvårdsbarometern (2023) är norrbottningarna i lika stor utsträckning som riksgenomsnittet positiva till att använda digitala tjänster i kontakten med vården. Andelen som är positiva till att använda 1177:s e-tjänster uppgår till 77 procent medan andelen som uppger att de ser positivt på att få vård, rådgivning och behandling med hjälp av digital teknik uppgår till 44 procent. Sett över tid har invånarnas inställning till digitala tjänster i vården har blivit betydligt mer positiv sedan tiden före pandemin. Allt fler norrbottningar svarar också på patientenkäter via 1177.se.

Den digitala ingången till första linjens vård har under de senaste åren tagits emot väl av norrbottningarna. Kontaktformen har påvisat möjligheter att effektivisera vårdens processer. Fortsättningsvis kommer *Min vård Norrbotten* kompletteras med fler funktioner för att underlätta patienternas kontakt med vården. Funktionerna *Sök vård* och *Chatt* är infört på alla regionens hälsocentraler och arbetet fortsätter nu med att etablera den digitala tjänstens möjligheter inom den specialiserade vården.

Videotjänst ingår i *Min vård Norrbotten* och finns tillgänglig för samtliga vårdenheter inom regionen. Ur patientens perspektiv ger *Min vård Norrbotten* en ökad tillgänglighet till första linjens vård – oavsett var man befinner sig och när man behöver kontakta vården. Tjänsten erbjuder en enkel och effektiv kommunikation med vården som alltid är öppen med bemanning varje dag.

Ur vårdverksamheternas perspektiv ska *Min vård Norrbotten* bidra till ett effektivt patientflöde med anamnesupptagning, medicinsk triagering och bedömd brådskandegrad i varje enskilt ärende. *Min vård Norrbotten* erbjuder en sömlös övergång till 1177.se tjänster. Det fortsatta införandet och arbetet fokuserar på att konsolidera tjänster och lösningar för att så långt som möjligt tillhandahålla en ingång till digital vård.

Folktandvårdens digitala målbild är att integrera avancerade digitala tekniker och verktyg i tandvården för att förbättra patientflöden, öka effektiviteten i kliniskt arbete, samtidigt som vi säkerställer högsta möjliga patientsäkerhet. Genom digitalisering ska tandvården erbjuda snabbare och mer noggranna diagnoser, individuella behandlingsplaner och förbättrad patientupplevelse.

Nytt journalsystem

Enligt plan har det nya vårdinformationsstödet Cosmic införts i regionen under hösten 2024. Införandet påverkar samtliga verksamheter inom regionen under 2025. Den nya lösningen ger regionen en modern plattform med ökade möjligheter till effektivare arbetsformer och bättre interaktion med regionens patienter. Det är av stor vikt att övergången till Cosmic genomförs på ett säkert och ändamålsenligt sätt som skapar förutsättningar för hemtagning av de fördelar som en modern plattform ger.

Bilaga 1

Region Norrbottens vision och värdegrund

Vision

Region Norrbotten arbetar för alla människor som bor, lever och verkar i Norrbotten.¹ Regionens vision är ”Tillsammans för Norrbotten – bästa livet, bästa hälsan”. Med visionen som ledstjärna ska regionen bidra till ett län med god livskvalité, trygghet och framtidstro.

Etisk plattform och värdegrund

Hälso- och sjukvården ska utgå från den etiska plattformen som bygger på följande tre grundprinciper¹:

1. Människovärdesprincipen som innebär att alla människor har lika värde och samma rättigheter och plikter som utövas under lagarna oberoende av personliga egenskaper och funktioner i samhället.
2. Behovs- och solidaritetsprincipen som anger att resurserna i första hand fördelas till de områden där behoven är störst.
3. Kostnadseffektivitetsprincipen som fastslår att eftersträva en rimlig relation mellan kostnader och effekt vid val mellan verksamhetsområden eller åtgärder mätt i hälsa och livskvalitet. Rangordningen innebär att om det finns effektiva åtgärder så går svåra sjukdomar före lindrigare.

Allas lika värde och frihet från olika typer av diskriminering är viktiga för Region Norrbottens samtliga verksamheter vilket innebär att olika grupper ska få ta del av verksamheterna i lika stor utsträckning och till lika goda resultat. Region Norrbottens värdegrund utgår från en humanistisk människosyn som vilar på respekten för människovärdet och grundar sig på FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och FN:s konventioner. Dessa betonar demokrati genom:

- Alla människors lika värde och individuella rättigheter och plikter som utövas under lagarna.
- Kreativitet, engagemang, delaktighet och ansvarstagande som ett uttryck för ett aktivt medborgarskap.

¹ [Hälso- och sjukvårdslag \(2017:30\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](https://riksdagen.se/sv/dokument-lag/dokument/rikspolitiska/halso-och-sjukvardslag-201730):

- Öppenhet, samverkan och hållbarhet där kommande generationers livsmöjligheter garanteras miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Jämställdhet

Region Norrbotten ska arbeta med jämställdhet, vilket innebär att kvinnor och män, pojkar och flickor ska ha samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter på livets alla områden. Regionen arbetar med jämställdhetsintegrering som strategi vilket innebär att jämställdhetsfrågorna ska integreras i allt ordinarie arbete och genomsyra alla led av beslutsfattande och genomförande. Den vård, de tjänster och den service som regionen utför ska vara rättvis, jämnt fördelad och av samma kvalitet för både kvinnor och män.

Föreställningar om kön och bristande kunskap om biologiska skillnader kan leda till att kvinnor och män inte får likvärdig vård och behandling. Verksamheter arbetar aktivt för att upptäcka skillnader som inte är medicinskt motiverade, detta för att kunna leva upp till hälso- och sjukvårdslagens krav på vård på lika villkor. Vården har ett tydligt ansvar att upptäcka och identifiera patienter som är utsatta för våld samt att ge ett adekvat medicinskt och psykosocialt omhändertagande. Det innebär bland annat att barnets bästa ska beaktas, att barn blir lyssnade till och få komma till tals och ställa frågor som berör dem. Varje barn har samma rättigheter och lika värde och ska skyddas mot alla former av diskriminering. (Hälso- och sjukvårdslag (2017:30, 5 kap. 7 §). Verksamheterna oros-anmäler vid misstanke om att barn far illa eller vid vetskap om att barn far illa.

Barns rättigheter

FN:s konvention om barnets rättigheter förtydligar att barndomen har ett värde i sig och att barn, flickor och pojkar är fullvärdiga människor med samma rättigheter som vuxna och därmed med samma möjligheter att utkräva dessa. Region Norrbotten har skyldighet att uppfylla barnets rättigheter.

Nationella minoriteter och urfolket samer

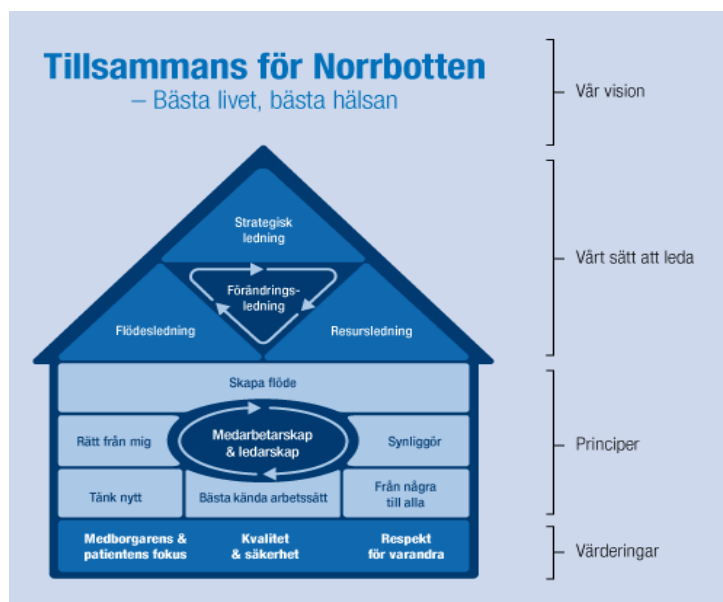
Sveriges minoriteter som är tornedalingar, sverigefinnar, judar, romer och urfolket samer har rättigheter enligt konventioner och lagar. Det innebär skyldigheter och åtaganden för Region Norrbotten att bidra till att dessa kulturer och språk ska kunna leva vidare och utvecklas. Norrbotten är också förvaltningsområde för minoritetsspråken meänkieli, finska och samiska. Detta innebär särskilda skyldigheter för regionen kring bemötande på dessa språk. Region Norrbotten ska ge alla nationella minoriteter inflytande över frågor som berör dem och har en särskild skyldighet att enligt ny lag konsultera det samiska folket innan beslut fattas i ärenden som kan få direkt inverkan på deras språk, kultur, identitet, näringar eller ställning som urfolk.

Sveriges minoriteter tornedalingar, sverigefinnar, judar, romer och urfolket samer har rättigheter enligt konventioner och lagar. Regionen är skyldig att informera de nationella minoriteterna/urfolket om deras rättigheter, stärka deras möjligheter till inflytande, skydda och främja de historiska minoritetsspråken och kulturen samt sträva efter att bemöta på minoritetsspråken. Vid efterfrågan att bli bemött på språken finska, meänkieli och samiska ska regionen bemöta på dessa språk i samband med myndighetsutövning. Barn ska särskilt kunna utvecklas inom sin kultur och sitt språk och ges inflytande i frågor som berör dem.

Genom att regionens verksamheter tillägnar sig kunskaper om nationella minoriteters/urfolks rättigheter och tar fram insatser/aktiviteter för genomförande, inkorporerade i verksamhets-/enhetsplaner, kan rättigheterna uppfyllas.

Verksamhetsmodell

Region Norrbottens vision och värdegrund omsätts i regionens verksamhetsmodell. I modellen används huset som metafor där grunden är värderingar som ska genomsyra hela verksamheten och bidra till stabilitet. Väggarna är viktiga principer för utveckling och de fyra triangelarna i taket samverkar och hjälper till att leda och utveckla hela verksamheten. I mitten av huset finns medarbetarna som utgör själva verksamheten. Det är medarbetarna som genom sina uppdrag gör skillnad för medborgare och patienter. Visionen Tillsammans för Norrbotten – Bästa livet, bästa hälsan är ledstjärnan för allt arbete.

Hållbarhetsperspektiv

Region Norrbottens arbetar utifrån Agenda 2030 med en god balans mellan de tre dimensionerna miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar. Det innebär att verksamheterna aktivt beaktar och prövar arbetet utifrån alla dimensioner med särskilt fokus på de politiskt prioriterade målen.

Patientsäkerhet och arbetsmiljö är alltid prioriterat. Region Norrbotten definierar hållbarhetsdimensionerna på följande sätt.

En miljömässigt hållbar verksamhet

En miljömässigt hållbar verksamhet använder planetens naturresurser medvetet och inom gränserna för vad det ekologiska systemet klarar av. Det innebär ett resursuttag som klarar av mänsklighetens belastning samtidigt som ekosystemet förmår behålla sina grundläggande funktioner att producera mat, energi och rent vatten, men även tillhandahålla miljöer för rekreation. Klimatförändringarna och klimatpolitiken påverkar kvinnor och män på olika sätt. Kvinnor och män bidrar till klimatutsläppen på olika sätt och i olika grad. För att nå en miljömässigt hållbar verksamhet måste även jämlikhetsperspektivet som förtydligas i nedan stycken genomsyra arbetet.

Hälso- och sjukvårdens verktyg och metoder samt konsumtionen av läkemedel, kemikalier och engångsartiklar har stor miljöpåverkan.

Verksamheten genererar stora mängder transporter/resor samt avfallsmängder där vissa är unika för hälso- och sjukvården. Det kan vara smittförande avfall, avfall från olika radioaktiva preparat, antibakteriella material och ämnen.

För Region Norrbotten innebär det att regionens verksamheter väljer varor och erbjuder tjänster som gör så lite skada på miljön som möjlig.

Socialt hållbar verksamhet

En socialt hållbar verksamhet främjar hälsa, jämlikhet, jämställdhet och gör människor delaktiga i det som berör dem. Psykosocial hälsa och en trygg och säker arbetsmiljö är i fokus. Tidiga tecken på stress och utmattning uppmärksammas och åtgärdas. Nolltolerans råder gällande kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering. Arbetsuppgifter fördelas, genomförs och värderas jämlikt och jämställt. Medarbetare och ledare bidrar aktivt till en god stämning, trivsel och en god arbetsmiljö på arbetsplatsen.

Verksamheten är jämlik och jämställd i bemötande och tillgänglighet för alla norrbottningar. Nya varor och tjänster samt ekonomiska åtstramningar etableras och verkställs utan att öka skillnader i hälsa och drabba socioekonomiskt svaga grupper mer än andra. Patienter och medborgare erbjuds stöd för att främja sin hälsa. Verksamhetens kommunikation är normkritisk och inkluderande för alla oavsett kön och könsidentitet.

För Region Norrbotten innebär detta att skapa hälsosamma arbetsvillkor, öka jämlikhet och jämställdhet i bemötande och tillgänglighet. Bidra till att upptäcka våld och främja en jämlik och jämställd hälsa, samt skapa en motståndskraftig verksamhet som bedrivs demokratiskt och rättssäkert.

Det finns tydliga beröringspunkter mellan målområdena inom folkhälsopolitiken och de fyra strategiska områdena inom den regionala utvecklingspolitiken. Detta gäller särskilt det strategiska området som handlar om boende, arbete, välfärd och kultur som förutsättningar för regional utveckling. Även insatser inom politikområdet *Gestaltad livsmiljö* främjar hälsa och välbefinnande.

Definition jämlik och jämställd verksamhet

En jämlik och jämställd verksamhet mäter framgång inte bara i ekonomiska termer utan värdesätter också etiska, sociala och kulturella aspekter. Den arbetar personcentrerat och bemöter människor jämlikt och jämställt. Ibland genom att behandla dem lika men ibland olika utifrån skilda förutsättningar och utgångslägen. Orättfärdiga skillnader i tillgänglighet och bemötande har arbetats bort. Patienter och närstående är trygga och känner tillit då de är välinformerade och kan medverka aktivt i den egna vården. Lönerna är jämställda mellan kvinnor och män vad gäller lika och likvärdiga arbeten.

Kännetecknet för en jämlik och jämställd verksamhet är att beslut utformas universellt så att de fungerar för alla. Verksamheter och beslut utformas *jämställt* utifrån kvinnors och mäns behov samt tillgång till lika rättigheter.

Region Norrbottens verksamheter (tillgänglighet och bemötande) utformas så ingen missgynnas eller diskrimineras på grund av:

- kön, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet.
- bostadsort, utbildnings- och inkomstnivå eller sin sociala status.
- etnisk tillhörighet (med särskild hänsyn till urfolk och nationella minoriteter som har lagstiftade rättigheter).
- religion eller trosuppfattning.
- ålder (med särskild hänsyn till barn som enligt barnrätten har särskilda lagstiftade rättigheter).
- Funktionsnedsättning.

En ekonomiskt hållbar verksamhet

En ekonomiskt hållbar verksamhet är rättssäker och hushåller med resurser så att nästa generation garanteras dagens servicenivå utan att behöva ta ut en högre skatt. God hushållning är att minska svinn av materiella, ekonomiska och mänskliga resurser. En mer cirkulär ekonomi eftersträvas framför den traditionella linjära ekonomin där varor köps, används och slängs. I en cirkulär ekonomi efterfrågas varor av återvunna material, de används och återvinns när de förbrukats. Ett ekonomiskt kretslopp!

För Region Norrbotten innebär detta att hushålla med resurser och eftersträva en cirkulär ekonomi.

Region Norrbottens prioriterade hållbarhetsmål 2022–2026

Region Norrbotten har en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar verksamhet med utgångspunkt i Agenda 2030s mål och delmål.

Prioriterade agendamål 2024–2026

Region Norrbottens politiskt prioriterade centrala hållbarhetsmål är mål 3: Hälsa och välbefinnande, mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 5: Jämställdhet, mål 10: Minskad ojämlikhet, mål 12: Hållbar konsumtion och produktion, samt mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen. Alla verksamheter och medarbetare i Region Norrbotten har ansvar och uppdrag att bidra till en mer hållbar verksamhet. Det stora hållbarhetsarbetet sker i de små valen varje dag.

Region Norrbottens prioritering av Agendamål 2022-2026.

Styrande och vägledande dokument

Strategier för Region Norrbotten

[Strategisk plan 2025–2027](#)

[Regionstyrelsen plan 2025–2027](#)

[Strategi för kompetensförsörjning](#)

[Hållbarhetsstrategi – Region Norrbotten har en verksamhet att lita på](#)

[Digitalisering för framtidens hälsa och vård](#)

[Vägen till framtidens hälsa och vård år 2035 \(nll.se\)](#)

Övriga dokument

[Region Norrbottens arbete inom minoritetspolitiken – urfolk samer 2023–2025](#)

[Region Norrbottens arbete inom minoritetspolitiken 2023–2025](#)

[Länsgemensam analys och handlingsplan för psykisk hälsa i Norrbotten 2021–2025](#)

Strategier gemensamt med andra aktörer

[Tillsammans för nära vård i Norrbotten – Länsgemensam strategi](#)

[Norrbottens folkhälsostrategi 2018-2026](#)

[Ett jämställt Norrbotten – regional strategi 2024-2030](#)

[Strategi för samisk hälsa 2020-2030](#)

Styrande dokument för Hälso- och sjukvårdsnämnden

[Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnden](#)

[Hälso- och sjukvårdsnämndens delegationsordning](#)